

The Relationship between Religious Beliefs and Life Satisfaction in the Retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences

Ali Ravari¹ , Tayebeh Mirzaei¹ , Fatemeh Hosseini² , Mahin Ghiyasi^{1*}

1- Department of Medical Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Geriatric Care Research Center, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

2- Department of Community Health Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

*Correspondence should be addressed to Ms. Mahin Ghiyasi; Email: mahinghiyasi.nurse@gmail.com

Article Info

Received: Sep 6, 2021

Received in revised form:

Oct 30, 2021

Accepted: Nov 23, 2021

Available Online: Mar 21, 2023

Keywords:

Personal satisfaction

Religious beliefs

Retirement

Abstract

Background and Objective: Addressing the factors affecting their physical and mental health, including religion and religious orientation, has become particularly important with the increasing elderly population. This study was conducted to investigate the correlation between life satisfaction and religious beliefs.

Methods: The present study is descriptive-analytical and cross-sectional. The statistical population was all retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences, out of whom 158 were included in the study by census. Data was collected using Diner's Life Satisfaction and Allport's Religious Orientation questionnaires. Pearson correlation coefficient was used to analyze the data. In this study, all the ethical considerations were observed and the authors reported no conflict of interests.

Results: The mean age of the participants in the study was 59.78 ± 8.24 years. More than half of the female participants were mostly married, had a diploma and were economically average. The results showed a statistically significant and positive correlation between the life satisfaction score and religious beliefs and the intrinsic orientation. Moreover, there was a positive correlation between life satisfaction and religious beliefs in the participants over the age of 60, the married, the retired males, and those with higher-than-diploma education, and those with an average economic status.

Conclusion: According to the declining life satisfaction during retirement and old age due to physical and mental problems, religious beliefs can compensate for the limitations caused by physical and mental problems and increase life satisfaction.

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i1.36046>

Please cite this article as: Ravari A, Mirzaei T, Hosseini F, Ghiyasi M. The Relationship between Religious Beliefs and Life Satisfaction in the Retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2023;9(1):7-19. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i1.36046>

Summary

Background and Objective

The feeling of loneliness and the need for belonging resulting from the decline of social relationships in old age, in addition to physical health, affects the way of life and the level of life satisfaction. Life satisfaction is a kind of general and deep inner happiness that arises from individual experiences in the outside world (1, 2).

Achieving this satisfaction in old age depends on various factors. According to studies, change in life satisfaction is influenced by the attitudes and spiritual beliefs of individuals (3, 4). According to Allport theory, religious orientation refers to the tendency to perform religious practices and thoughts that have two dimensions: internal and external orientation. Internal religious orientation is pervasive and has organized and internalized principles. External orientation is an external

matter and a means of satisfying individual needs such as status and security (5).

Aimlessness and emptiness are the fear of rejection. Strengthening religious factors, beliefs, and identity of people in society such as attending congregational prayers, prayer meetings and supplications has a significant impact on improving mental, social and physical health and quality of life. Although the literature has reported a positive relationship between religious beliefs and life satisfaction, unfortunately few studies have been conducted in this regard, especially on retirees affiliated with medical universities. Therefore, the present study was conducted to investigate the relationship between religious beliefs and life satisfaction in retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences.

Methods

Compliance with ethical guidelines: To observe the ethical principles in the present study, the retirees unwilling to participate in the study were left free to leave the study. The participants took part in the study at their full consent and were briefed on the procedure of the study. They were given full assurance that their personal information would be kept confidential.

This is a descriptive-analytical and cross-sectional study. The statistical population of the study included retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences out of whom 158 were selected as participants. The inclusion criteria included full consent to participate in the study and being physically and mentally able to answer the questions. The exclusion criteria included having mental disorders and faulty completion of the questionnaire. Data collection was performed using Diner's Life Satisfaction and Allport's Religious Orientation questionnaires. Pearson correlation coefficient was used to analyze the data.

Results

The mean age of the study participants was 78.59±8.24 years and more than half of the female participants were mostly married with a diploma and were economically from the middle class. Findings of the study showed a positive correlation between life satisfaction score and religious beliefs and external orientation component and also between life satisfaction of participants over 60 years, married, male retirees, people with higher education and middle-class economic status and their religious beliefs. Religiously a positive correlation was observed.

Conclusion

Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat
(i.e., Research on Religion & Health)

The findings of this study showed a positive correlation between life satisfaction and religious beliefs and the component of external religious orientation. Also, the results of Momeni et al. showed that there is a correlation between external and internal religious orientation with life satisfaction, which is consistent with the results of this study (6). Based on the results of the study, life satisfaction in people over 60 with religious beliefs and the external orientation component has a positive and significant correlation. The highest correlation between life satisfaction and religious beliefs and internal component was observed in the retirees with 11 years having passed since their retirement, which was consistent with the findings of the study by Aghajani (7) but inconsistent with those of Saadatkhah (8) and Kianpour (9). In Zahednejad's study (2), satisfaction with life of male participants with religious beliefs and external and internal components had a higher correlation with religious beliefs compared to the female retirees.

A positive correlation was also found between life satisfaction of married and non-married participants with religious beliefs and its components. In Saadatkhah's study, there was no significant difference between life satisfaction scores in terms of marital status (8), but in Jamali Moghaddam's study, a significant relationship was reported between marital status and life satisfaction. There was a positive correlation between life satisfaction of participants with lower-than-diploma education and higher-than-diploma education with religious beliefs and its components (3). In the retirees who reported their economic situation as good, a weak correlation was found between life satisfaction and their religious beliefs. In studies, a significant relationship has been reported between life satisfaction and good economic status and employment (10), but no study was conducted on the correlation between life satisfaction of the elderly with different economic status and religious beliefs. More research can be done in this regard. The findings of this study revealed a positive correlation between life satisfaction and religious beliefs. This correlation was more pronounced in male retirees, people over 60, the married, the participants from higher education levels, people with average economic status. Therefore, in the correlation between life satisfaction and religious beliefs, there are several other variables that need to be considered.

Acknowledgements

Vol. 9, No 1, Spring 2023

The researchers would like to thank all the retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences for their cooperation in this research project

Ethical considerations

According to the authors, this article has an ethics code number [IR.RUMS.REC.1395.28](#) from Rafsanjan University of Medical Sciences.

Funding

According to the authors, the esteemed officials of the Elderly Care Research Center and the Vice Chancellor for Research and Technology of Rafsanjan University of Medical Sciences for funded and provided spiritual support for this study.

Conflict of interest

The author of the article did not report any conflict of interests in this study.

Authors' contribution

Writing the introduction section and statistical analysis: first author; Methodology: second author; Revising the article: third author; and corresponding author, drafting the article: fourth author.

References

1. Kavosian N, Hosseinzadeh K, Jaliseh HK, Karboro A. The relationship between spiritual health and loneliness among the elderly in Karaj-2016. *Journal of Pizhūhish dar dīn va Salāmat*. 2018;4(2):7-15. (Full Text in Persian)
2. Zahednejhad S, Fazeli Y, Rezayi H, Haghhighizade MH. Association of coping strategies and religiosity with life satisfaction of old people living in nursing homes of Ahvaz city, Iran. *Iranian Journal of Ageing*. 2016;10(4):30-9. (Full Text in Persian)
3. Jamali Moghaddam M, Bastani F. Investigate Life Satisfaction and Correlates in Older Adults Attending West Health Center of Tehran, 2017. *Iranian Journal of Nursing Research*. 2019;14(3):70-80. (Full Text in Persian)
4. Salimi E, Dasht Bozorgi B, Mozafari M, Tabesh H. Investigating mental health status and life satisfaction of retired elderly referred to retirement's centers of the Jundishapur University of medical sciences and shahid Chamran University in Ahvaz. *Journal of Geriatric Nursing*. 2014;1(1):20-31. (Full Text in Persian)
5. Masomy N, Jefroodi S, Ghanbari A, Kazemnejad E, Shojaei F, Rafiei A. Nutritional status assessment and related factors in the retired senile. 2013;21(84):70-65. (Full Text in Persian)
6. Momeni K, Rafiee Z. Correlation of social support and religious orientation with life satisfaction in the

elderly. *Iranian Journal of Ageing*. 2018;13(1):50-61. (Full Text in Persian)

7. Aghajani M, Morasaei F, Mirbagher AN. Relationship between religious belief and hope in hemodialysis patients: A cross sectional study. *Islam and Health Journal*. 2015;2(1):19-25. (Full Text in Persian)
8. Saadatkah S, Sajjadian I, Ghamarani A. Satisfaction with Life in Retired Elderly: The Role of Post-Traumatic Growth and Authentic Personal. *Ageing Psychology*. 2017;3(1): 11-20. (Full Text in Persian)
9. Kianpour Ghahfarokhi F, Hooman F, Yazdi Mazidi S, Ahmadi V. The relationship between demographic characteristics and Retirement satisfaction in elderly retirement. *Iranian Journal of Ageing*. 2011;6(3):40-8. (Full Text in Persian)
10. Seddighi A, Jaber S, Khoshdani Farahani P, Shahsiah M. The relationship between religious orientation, and marital satisfaction among couples of Qom City. *Health, Spirituality and Medical Ethics*. 2014;1(3):10-5. (Full Text in Persian)

علاقة الإيمان بالقيم الدينية و الشعور بالرضا عن الحياة لدى متقاعدي جامعة رفسنجان للعلوم الطبية

علي راوري^١، طيبة ميرزايي^٢، فاطمة حسيني^٣، مهين غيايي^٤

١- قسم التمريض الداخلي والجراحة، كلية التمريض والقبالة، مراكز دراسات العناية بكبار السن، جامعة رفسنجان للعلوم الطبية، رفسنجان، إيران.

٢- قسم تمريض صحة المجتمع، كلية التمريض والقبالة، جامعة رفسنجان للعلوم الطبية، رفسنجان، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى السيدة مهين غيايي؛ البريد الإلكتروني: mahinghiyasi.nurse@gmail.com

الملخص

معلومات المادة

خلفية البحث وأهدافه: بالنظر إلى ازدياد تعداد كبار السن، بات التطرق إلى الأسباب والعوامل المؤثرة على صحة هذه الشريحة الحساسة من الناحية الجسدية والنفسية ودراسة الأسباب الدينية وتأثير النزعة الدينية، أمراً بالغ الأهمية. تسعى هذه الدراسة لتسليط الضوء على العلاقة بين الشعور بالرضا عن الحياة بالقيم الدينية.

الوصول: ٢٨ محرم ١٤٤٣

وصول النص النهائي: ٢٣ ربيع الأول ١٤٤٣

القبول: ١٧ ربيع الثاني ١٤٤٣

النشر الإلكتروني: ٢٨ شعبان ١٤٤٤

منهجية البحث: اعتمدت الدراسة المنهجية الوصفية التحليلية التي أجريت في فترة زمنية محددة. أما الجمعية الإحصائية فقد شملت جميع الموظفين المتقاعدين من جامعة رفسنجان للعلوم الطبية والذين اختير منهم ١٥٨ شخصاً بصورة إحصائية. واعتمدت في جمع المعطيات على استبيان داينر والزملاء في الرضا عن الحياة والنزعة الدينية لدى آبورت. كما اعتمدت في تحليل المعطيات على منهج بيرسون التضميني. وقد تمت جميع الموارد الأخلاقية في هذا البحث وإضافة إلى ذلك فإنّ مولفي البحث لم يشيروا إلى أيّ تضارب في المصالح.

الكلمات الرئيسية:

التقاعد

العقيدة الدينية

الرضا الفردي

المعطيات: لقد تراوح معدل عمر مشاركي إستبيان الدراسة بين $59/78 \pm 8/24$ وشكلت النساء المتزوجات أكثر من نصف عدد المشاركين في الدراسة؛ كما كانت شهادات معظم هذه النساء شهادة الثانوية وكن من متوسطي الدخل من الناحية الإقتصادية. أظهرت النتائج أن معدل الرضا عن الحياة له علاقة وثيقة وإيجابية بالقيم الدينية والنزعة المذهبية. كما أنّ الشعور بالرضا عن الحياة لدى المشاركين الذين تجاوزت أعمارهم الستين عاماً، والمتزوجين، والرجال المتقاعدين، والحائزين على شهادات جامعية ومتوسطي الدخل، كانت لها علاقة وثيقة بالقيم الدينية والنزعة الدينية.

الاستنتاج: نظراً لانخفاض درجة الشعور بالرضا عن الحياة بعد التقاعد والتقدم في السنّ وظهور المشاكل الجسدية والروحية، يمكن أن تؤدي العقيدة الدينية والنزعة اللاهوتية الدينية دوراً إيجابياً بارزاً في تعزيز الشعور بالرضا عن الحياة والتخفيف من الشعور بالمعاناة الجسدية والروحية وتعزيز الشعور بالرضا عن الحياة.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Ravari A, Mirzaei T, Hosseini F, Ghiyasi M. The Relationship between Religious Beliefs and Life Satisfaction in the Retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2023;9(1):7-19. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i1.36046>

ارتباط بین باورهای مذهبی و رضایت از زندگی در بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

علی راوری^۱، طیبه میرزایی^۱، فاطمه حسینی^۲، مهین غیائی^{۱*}

۱- گروه پرستاری داخلی و جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
۲- گروه پرستاری بهداشت جامعه، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
*مکاتبات خطاب به خانم مهین غیائی؛ رایانامه: mahinghiyasi.nurse@gmail.com

اطلاعات مقاله

دریافت: ۱۵ شهریور ۱۴۰۰
دریافت متن نهایی: ۸ آبان ۱۴۰۰
پذیرش: ۲ آذر ۱۴۰۰
نشر الکترونیکی: ۱ فروردین ۱۴۰۲

واژه‌های کلیدی:

بازنشستگی
باورهای مذهبی
رضایت شخصی

چکیده

سابقه و هدف: به موازات افزایش جمعیت سالمندان پرداختن به عوامل مؤثر بر سلامت جسمانی و روانی آنان از جمله دین و جهت‌گیری مذهبی اهمیت ویژه‌ای یافته است. این مطالعه با هدف بررسی تعیین همبستگی بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی و مقطعی است. جامعه آماری تمامی کارمندان بازنشسته دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بود که از میان آنان ۱۵۸ نفر به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه‌های رضایت از زندگی داینر و همکاران و جهت‌گیری مذهبی آلپورت انجام شد. به منظور تحلیل داده‌ها نیز از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. در این پژوهش همه موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: میانگین سنی شرکت‌کنندگان در مطالعه $59/78 \pm 8/24$ بود و بیش از نیمی از شرکت‌کنندگان زن و بیشتر آنان متأهل؛ با مدرک تحصیلی دیپلم و از نظر اقتصادی نیز متوسط بودند. نتایج نشان داد بین نمره رضایت از زندگی با باورهای مذهبی و مؤلفه جهت‌گیری بیرونی همبستگی مثبتی وجود داشت. همچنین بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان بالای ۶۰ سال، متأهل، بازنشستگان مرد، افراد با تحصیلات بالای دیپلم و با وضعیت اقتصادی متوسط با باورهای مذهبی همبستگی مثبتی مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به کاهش یافتن رضایت از زندگی در دوران بازنشستگی و سالمندی به دلیل مشکلات جسمانی و روانی، باورهای مذهبی می‌تواند جبران‌کننده محدودیت‌های ناشی از مشکلات جسمانی و روانی باشد و رضایت از زندگی را افزایش دهد.

استناد مقاله به این صورت است:

Ravari A, Mirzaei T, Hosseini F, Ghiyasi M. The Relationship between Religious Beliefs and Life Satisfaction in the Retirees of Rafsanjan University of Medical Sciences. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmāt*. 2023;9(1):7-19. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v9i1.36046>

مقدمه

که در یک محدوده زمانی رخ می‌دهند. تقارن این دو مسئله با یکدیگر برای بسیاری از افراد بازنشسته با تغییر و تحولاتی در ابعاد روانی و جسمی همراه است (۲). در سال‌های اخیر، ارتقای سلامت و رضایت از زندگی افراد مسن و فعال‌ماندن آنان در سنین بالا مسئله‌ای جدی تلقی می‌شود. سالمندی

بازنشستگی به‌عنوان پدیده اقتصادی-اجتماعی واقعیت مهمی است که بدون شک در زندگی شغلی هر انسانی اتفاق می‌افتد (۱). بازنشستگی و سالمندی اغلب پدیده‌های مرتبطی هستند

عنوان رابطه حمایت اجتماعی و جهت‌گیری مذهبی با رضایت از زندگی در سالمندان ساکن خانه سالمندان نشان داده است که بین جهت‌گیری مذهبی با رضایت از زندگی همبستگی وجود دارد (۱۷). برخی از یافته‌های مطالعات نشان داده است که بین رضایت از زندگی و درک خدا نیز همبستگی معنی‌داری وجود دارد (۱۸). مطالعه پیمایشی میمندی و برغم‌دی درباره سالمندان شهر سبزوار نیز نشان داده که رضایت از زندگی در بین سالمندانی که عمل به باورهای دینی دارند بیشتر است (۱۹). ناهماهنگی بین اهداف و تمایلات مذهبی و احساس نیاز به برآورده شدن این تمایلات در بروز نارضایتی مؤثر است (۲۰).

افراد بازنشسته در اثر رویدادهایی مانند پایان دوران اشتغال، تنهایی و طردشدگی در معرض خطرات زیادی مانند احساس به پایان رسیدن، بی‌هدفی و پوچی و ترس از طردشدن قرار دارند. تقویت عوامل مذهبی، باورها، عقاید و هویت دینی افراد جامعه مثل حضور در نماز جماعت و جلسه‌های دعا و نیایش تأثیر بسزایی بر بهبود سلامت روانی، اجتماعی، جسمانی و کیفیت زندگی دارد. کارکنان شاغل در بیمارستان‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی گروه شغلی پراسترس در نظر گرفته می‌شوند که پژوهش برای بهبود زندگی شغلی این گروه از کارمندان ضروری است. مراحل بعد از کار نیز باید مطالعه شود تا بازنشستگی لحظات بحرانی زندگی محسوب نشود (۲۱). با وجود اینکه در متون ارتباط مثبتی بین باورهای مذهبی و رضایت از زندگی گزارش شده، مطالعات اندکی در این زمینه به‌ویژه درباره بازنشستگان وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی انجام شده است. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین باورهای مذهبی با رضایت از زندگی در بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام شد.

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: برای رعایت اصول اخلاقی پژوهش بازنشستگانی که برای انجام پژوهش تمایل نداشتند مجاز بودند پرسش‌نامه‌ها را تکمیل نکنند. بازنشستگان با رضایت کامل و با دریافت توضیحات کافی وارد پژوهش شدند و از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان کامل یافتند. همچنین نتایج پژوهش برای بازنشستگانی که تمایل به آگاهی از آن داشتند ارسال شد.

دوران حساسی از زندگی است و توجه به مسائل و نیازهای این مرحله ضرورتی اجتماعی محسوب می‌شود (۳). در این سن احساس تنهایی و نیاز به تعلق خاطری که در اثر کاهش روابط اجتماعی ایجاد می‌شود، علاوه بر سلامت جسمانی بر نحوه زندگی و میزان رضایت از زندگی سالمندان نیز تأثیر می‌گذارد (۴). رضایت از زندگی نوعی احساس شادی کلی و عمیق درونی است که از تجربه‌های فردی در جهان بیرون ناشی می‌شود (۵) و منعکس‌کننده توازن بین آرزوهای فرد و وضعیت فعلی او است و مؤلفه شناختی رفاه ذهنی در نظر گرفته می‌شود (۶). به‌علاوه رضایت از زندگی به‌عنوان یکی از مفاهیم سلامت روان، با علل مرگ‌ومیر رابطه معکوس (۷) و با افزایش طول عمر در افراد سالمند رابطه مثبتی دارد (۸). رسیدن به این رضایتمندی در دوره سالمندی به عوامل گوناگونی در زندگی افراد بستگی دارد. طبق بررسی‌های انجام‌شده تغییر در رضایت از زندگی به موازات تحولات دوره سالمندی تا حدود زیادی تحت تأثیر نگرش‌ها و باورهای معنوی افراد است (۳، ۹). به موازات افزایش جمعیت سالمندان پرداختن به عوامل مؤثر بر سلامت جسمانی و روانی آنان از جمله دین و جهت‌گیری مذهبی اهمیت ویژه پیدا کرده است (۱۰). بر اساس نظریه آلپورت^۱ منظور از جهت‌گیری مذهبی گرایش به انجام اعمال و تفکرات مذهبی است که دو بُعد جهت‌گیری درونی و بیرونی دارد. جهت‌گیری مذهبی درونی فراگیر و دارای اصول سازمان‌یافته و درونی‌شده است. جهت‌گیری بیرونی امری خارجی و ابزاری است که برای ارضای نیازهای فردی از قبیل مقام و امنیت استفاده می‌شود (۱۱).

یافته‌های حاصل از مطالعات در زمینه نگرش‌ها و باورهای مذهبی افراد سالمند حاکی از این است که مذهب اثر بازدارندگی در مقابل مشکلات و صدمات دارد (۱۲، ۱۳). سالمندان با باورهای مذهبی به دعا و راز و نیاز رو می‌آورند تا از این طریق به یک قدرت معنوی پناه ببرند. در چنین شرایطی حس امید و نشاط در فرد به وجود می‌آید و این حس موجب رضایت از زندگی می‌شود (۱۴). مطالعه صالح‌نیا نشان می‌دهد ارتباط معناداری بین جهت‌گیری مذهبی و سلامت روان در سالمندان وجود دارد (۱۵). عباسی و همکاران نشان داده‌اند که باورهای مذهبی از طریق هدفمندی در زندگی و ادراک مثبت از پیروی عامل مهمی در بهبود سلامت روانی در معلمان بازنشسته است (۱۶). نتایج مطالعه مؤمنی و رفیعی با

^۱Alport

مدرک تحصیلی دیپلم و از نظر اقتصادی متوسط بودند. میانگین مدت زمان بازنشستگی آنان نیز $8/79 \pm 6/94$ سال بود (جدول شماره ۱).

جدول ۱) فراوانی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

جنسیت	تعداد	درصد
زن	۸۷	۵۵/۱
مرد	۷۱	۴۴/۹
متاهل	۱۱۲	۷۰/۹
غیرمتاهل	۴۶	۲۹/۱
کمتر از دیپلم	۴۷	۳۴/۶
دیپلم	۵۹	۳۴/۴
بالتر از دیپلم	۳۰	۲۲/۱
بد	۱۴	۸/۹
متوسط	۱۱۹	۷۵/۳
وضعیت اقتصادی	خوب	۲۵
		۱۵/۸

میانگین و انحراف معیار نمرات مربوط به باورهای مذهبی و مؤلفه‌های آن و رضایت از زندگی در جدول شماره ۲ نمایش داده شده است.

جدول ۲) میانگین و انحراف معیار باورهای مذهبی و مؤلفه‌های آن و رضایت از زندگی بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

میانگین	انحراف معیار
جهت‌گیری بیرونی	۳۰/۶۰
جهت‌گیری درونی	۲۶/۳۴
باورهای مذهبی	۵۶/۹۴
رضایت از زندگی	۲۲/۹۶
	۶/۳۶

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که بین مؤلفه‌های جهت‌گیری بیرونی و درونی با نمره باورهای مذهبی همبستگی وجود داشت، اما بین نمره رضایت از زندگی و مؤلفه جهت‌گیری درونی همبستگی بالایی مشاهده نشد (جدول شماره ۳).

این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی و مقطعی است. جامعه آماری پژوهش تمام کارمندان بازنشسته دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بود که ۱۵۸ نفر از آنان به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. شرایط ورود سالمندان به مطالعه عبارت بود از: داشتن رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش و توانایی پاسخگویی به سؤالات به لحاظ جسمانی و روانی. معیارهای خروج از مطالعه نیز سالمندان مبتلا به اختلالات شناختی و تکمیل نکردن کامل پرسش‌نامه بود. پس از معرفی، بیان اهداف پژوهش، ارائه توضیحات درباره نحوه تکمیل پرسش‌نامه و گرفتن رضایت‌نامه، پرسش‌نامه‌ها در اختیار افراد قرار گرفت. پرسش‌نامه‌های به کار برده شده در این مطالعه شامل پرسش‌نامه رضایت از زندگی داینر^۱ و همکاران و جهت‌گیری مذهبی آلپورت^۲ بود.

الف) مقیاس رضایت از زندگی: مقیاس رضایت از زندگی داینر و همکاران برای ارزیابی میزان رضایت زندگی افراد ساخته شده که شامل پنج گزاره است و در قالب هفت درجه‌ای لیکرت تنظیم شده است. در پژوهش بیانی و همکاران اعتبار مقیاس رضایت از زندگی با استفاده از روش آلفای کرونباخ 0.83 و بازآزمایی 0.69 به دست آمده است (۲۲).

ب) مقیاس جهت‌گیری مذهبی: آلپورت و راس^۳ در سال ۱۹۶۷ مقیاس جهت‌گیری مذهبی را برای سنجش جهت‌گیری‌های مذهبی درونی و بیرونی ساخته‌اند و شامل ۲۱ سؤال است که در قالب چهاردرجه‌ای لیکرت تنظیم شده است. عبارات ۱ تا ۱۲ مربوط به جهت‌گیری مذهبی بیرونی و عبارات ۱۳ تا ۲۱ مربوط به جهت‌گیری مذهبی درونی است. این آزمون در ایران ترجمه و هنجاریابی شده است و جان‌بزرگی اعتبار و روایی آن را به دست آورده است. همسانی درونی آن با استفاده از آلفای کرونباخ 0.71 و پایایی بازآزمایی آن 0.74 گزارش شده است (۵). پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها به منظور تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از روش‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون هم‌زمان استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین سنی شرکت‌کنندگان در مطالعه $59/78 \pm 8/24$ بود و بیش از نیمی از شرکت‌کنندگان زن، بیشتر آنان متأهل؛ با

^۱) Diner
^۲) Alport
^۳) Rass

جدول ۳) همبستگی بین رضایت از زندگی با باورهای مذهبی و مؤلفه‌های آن در بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

رضایت از زندگی	باورهای مذهبی	جهت‌گیری درونی	جهت‌گیری برونی	ضریب پیرسون
				P-value
۰/۲۲۹*	۰/۹۶۷**	۰/۸۴۹**	۱	جهت‌گیری برونی
۰/۰۰۴	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱		
۰/۱۴۷	۰/۹۵۶**	۱	۰/۸۴۹**	جهت‌گیری درونی
۰/۰۶۵	۰/۰۰۰۱		۰/۰۰۰۱	
۰/۱۹۹*	۱	۰/۹۵۶**	۰/۹۶۷**	باورهای مذهبی
۰/۰۱۲		۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	
۱	۰/۱۹۹*	۰/۱۴۷	۰/۲۲۹**	رضایت از زندگی
	۰/۰۱۲	۰/۰۶۵	۰/۰۰۴	

شرکت‌کنندگان متأهل با مؤلفه‌های جهت‌گیری برونی، درونی و نمره باورهای مذهبی نیز همبستگی مثبت و معناداری نشان داد؛ اما بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان غیرمتأهل با باورهای مذهبی همبستگی مشاهده نشد. بالاترین همبستگی بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی در افراد با تحصیلات بالای دیپلم مشاهده شد. بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان با وضعیت اقتصادی بد و خوب با باورهای مذهبی همبستگی مشاهده نشد؛ اما بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان با وضعیت اقتصادی متوسط با مؤلفه‌های برونی، درونی و نمره کل باورهای مذهبی همبستگی مثبت و معناداری مشاهده شد (جدول شماره ۴).

بر اساس نتایج پژوهش، بین سن و باورهای مذهبی همبستگی مشاهده نشد؛ اما بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان بالای ۶۰ سال با باورهای مذهبی همبستگی مثبت و معناداری مشاهده شد. علاوه‌براین، بین مدت زمان بازنشستگی با جهت‌گیری برونی و نمره باورهای مذهبی نیز همبستگی وجود نداشت. بالاترین همبستگی مثبت بین رضایت از زندگی و مؤلفه‌های برونی و درونی و نمره باورهای مذهبی در شرکت‌کنندگانی مشاهده شد که بیش از ۱۱ سال از زمان بازنشستگی آنان می‌گذشت. همچنین، بین رضایت از زندگی زنان با جهت‌گیری برونی همبستگی؛ و بین رضایت از زندگی مردان با جهت‌گیری برونی، درونی و نمره باورهای مذهبی همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت. رضایت از زندگی

جدول ۴) همبستگی بین رضایت از زندگی با باورهای مذهبی و مؤلفه‌های آن برحسب ویژگی‌های فردی بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

باورهای مذهبی	جهت‌گیری درونی	جهت‌گیری برونی	ضریب همبستگی پیرسون	
			P-value	
۰/۰۵۴	۰/۰۶۳	۰/۰۴۱	سن	
۰/۲۶۰	۰/۲۲۴	۰/۳۱۰		
۰/۱۰۵	۰/۰۵۵	۰/۱۳۷	زیر ۶۰ سال	دامنه سنی
۰/۱۵۴	۰/۲۹۷	۰/۰۹۱		
۰/۲۹۶*	۰/۲۱۲	۰/۳۵۳**	بالای ۶۰ سال	
۰/۰۱۸	۰/۰۶۹	۰/۰۰۶		
۰/۱۴۱*	۰/۱۲۲	۰/۱۴۷*	مدت زمان بازنشستگی	
۰/۰۴۰	۰/۰۶۵	۰/۰۳۴		
۰/۰۳۶	-۰/۰۲۷	۰/۰۸۱	کمتر از ۵ سال	سال‌های بازنشستگی
۰/۳۹۳	۰/۴۱۹	۰/۲۶۹		
۰/۱۴۱	۰/۱۵۵	۰/۱۱۷	۶ تا ۱۱ سال	
۰/۱۷۴	۰/۱۵۳	۰/۲۱۹		
**۰/۳۷۲	*۰/۲۹۳	**۰/۴۲۳	بالای ۱۱ سال	
۰/۰۰۴	۰/۰۲۰	۰/۰۰۱		

باورهای مذهبی	جهت‌گیری درونی	جهت‌گیری برونی	ضریب همبستگی پیرسون	
			P-value	
۰/۱۶۰	۰/۱۱۹	* ۰/۱۸۵	زن	جنسیت
۰/۰۷۰	۰/۱۳۶	۰/۰۴۳		
* ۰/۲۶۳	* ۰/۱۹۸	** ۰/۲۹۶	مرد	
۰/۰۱۳	۰/۰۴۹	۰/۰۰۶		
** ۰/۲۵۴	* ۰/۱۸۵	** ۰/۲۹۵	متأهل	وضعیت تأهل
۰/۰۰۳	۰/۰۲۶	۰/۰۰۱	غیرمتأهلان	
۰/۱۰۶	۰/۰۸۱	۰/۱۲۱	پایین‌تر از دیپلم	تحصیلات
۰/۲۴۳	۰/۲۹۷	۰/۲۱۲		
* ۰/۲۷۶	۰/۲۰۶	* ۰/۳۱۵	دیپلم	
۰/۰۳۰	۰/۰۸۳	۰/۰۱۵		
-۰/۱۳۱	-۰/۱۱۵	-۰/۱۳۵	دیپلم	بالای دیپلم
۰/۱۶۲	۰/۱۹۳	۰/۱۵۴		
** ۰/۶۰۳	** ۰/۵۲۶	** ۰/۶۳۷	بد	وضعیت اقتصادی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰		
-۰/۱۲۴	-۰/۱۶۶	-۰/۰۷۲	متوسط	
۰/۳۳۶	۰/۲۸۵	۰/۴۰۳		
** ۰/۲۶۵	** ۰/۲۱۷	** ۰/۲۸۹	خوب	
۰/۰۰۲	۰/۰۰۹	۰/۰۰۱		
-۰/۱۲۶	-۰/۱۹۶	-۰/۰۷۱		
۰/۲۵۸	۰/۱۷۴	۰/۳۶۸		

شاد و آرام تأمین می‌گردد (۲۵) که همان رضایت از زندگی خواهد بود. به احتمال زیاد به همین دلایل بین مؤلفه بیرونی باورهای مذهبی با رضایت از زندگی همبستگی مثبتی مشاهده شده است. مطالعه مؤمنی و همکاران نشان داده است که بین متغیر جهت‌گیری مذهبی بیرونی و درونی با رضایت از زندگی همبستگی وجود دارد که با نتایج مطالعه حاضر همسو است (۱۷).

در پژوهش حاضر بین سن و باورهای مذهبی و مؤلفه‌های آن همبستگی مثبت و معناداری مشاهده نشد؛ اما بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگانی که در گروه سنی بالای ۶۰ طبقه‌بندی شدند با باورهای مذهبی و مؤلفه جهت‌گیری برونی همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت. در تحقیقات انجام‌شده میزان رضایت از زندگی در گستره سن بررسی شده است و نتایج نشان می‌دهد پیش از ۶۰ سالگی، این میزان پایین اما پایدار است و در محدوده ۶۰ سالگی افزایش می‌یابد که با نتایج مطالعه حاضر نیز همسو است (۲۶). از طرفی بین مدت زمان بازنشستگی و باورهای مذهبی و مؤلفه جهت‌گیری برونی نیز همبستگی مشاهده شد. بیشترین همبستگی بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی و

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه به منظور بررسی همبستگی بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی و مؤلفه جهت‌گیری مذهبی برونی همبستگی مثبتی مشاهده شد. منظور از جهت‌گیری برونی بُعد مناسکی یا اعمال و رفتارهای دینی است. همان‌امالی که پیروان یک آیین آن را به‌جا می‌آورند. در این مؤلفه افراد تلاش می‌کنند تا دین را در تمام اعمال و رفتارهای زندگی خود وارد کنند (۲۳) و اوقاتی را از وقت خود صرف تأمل درباره مذهب و شرکت در مراسم مختلف دعا و نیایش کنند (۵). حضور در مراسم و آیین‌های مذهبی به استحکام روابط اجتماعی افراد در اجتماع کمک می‌کند (۲۴) و موجب می‌شود افراد زندگی متعادل و پایدارتری داشته باشند.

اماکن مذهبی برای شکل‌دادن به روابط اجتماعی مهم است. در این اماکن با انجام نماز و دعا غم‌ها و ناراحتی‌ها زدوده می‌شود و افراد به آسودگی و آرامش می‌رسند و زندگی

مؤلفه‌های آن همبستگی مثبتی مشاهده شد. در مطالعه سعادته‌خواه بین نمرات رضایت از زندگی بر حسب وضعیت تأهل تفاوت معنی‌دار وجود نداشت (۲)؛ اما در پژوهش جمالی‌مقدم بین وضعیت تأهل با رضایت از زندگی ارتباط معنی‌دار گزارش شده است. میانگین رضایت از زندگی در سالمندان متأهل بالاتر از سالمندانی بود که همسرشان را از دست داده بودند (۳). در مطالعه گنجی و همکاران ارتباط آماری معنی‌داری بین تأهل و باورهای مذهبی وجود نداشت (۳۲).

در مطالعات یادشده همبستگی بین رضایت از زندگی متأهلان با باورهای مذهبی بررسی نشده است. اما یافته این مطالعه نشان داد همبستگی مثبتی بین رضایت از زندگی بازنشستگان متأهل نسبت به غیرمتأهل‌ها با باورهای مذهبی وجود دارد. بنابراین به جز تأهل که بر اساس یافته‌های برخی از مطالعات بر رضایت از زندگی نقش دارد، باورهای مذهبی نیز می‌تواند تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر رضایت از زندگی بر جای بگذارد.

یافته دیگر پژوهش حاضر نشان داد که بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان با تحصیلات کمتر از دیپلم و تحصیلات بالای دیپلم با باورهای مذهبی و مؤلفه‌های آن همبستگی مثبتی مشاهده شد. بالاترین همبستگی بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی و مؤلفه‌های آن نسبت به دیگر متغیرهای مطالعه‌شده در این پژوهش مربوط به شرکت‌کنندگان با تحصیلات بالاتر بود. شاید به دلیل اینکه افراد تحصیل کرده این گروه از بازنشستگان قادر به مطالعه بیشتر درباره موضوعات مذهبی و تفسیر بهتر شواهد دینی بودند، نسبت به دیگر رده‌های تحصیلی از نمره بالاتر باور مذهبی و همچنین رضایت از زندگی برخوردار بودند که با نتایج مطالعات دیگر همسو است (۲۷).

بر اساس یافته دیگر پژوهش، بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان با وضعیت اقتصادی متوسط با باورهای مذهبی و مؤلفه‌های برون و درونی آن همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت. حال آنکه بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگانی که وضعیت اقتصادی خود را بد توصیف کرده بودند با باورهای مذهبی همبستگی معناداری مشاهده نشد. علاوه بر این، بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی بازنشستگانی که وضعیت اقتصادی خود را خوب گزارش کرده بودند نیز همبستگی بسیار ضعیفی مشاهده شد. در مطالعات انجام‌شده بین رضایت از زندگی و وضعیت اقتصادی خوب و اشتغال ارتباط معناداری

مؤلفه‌های آن در بازنشستگانی مشاهده شد که بیش از ۱۱ سال از زمان بازنشستگی آنان می‌گذشت. جالب توجه اینکه در این گروه بین رضایت از زندگی و مؤلفه درونی نیز همبستگی مثبتی وجود داشت. در مطالعه سعادته‌خواه بین نمرات رضایت از زندگی بر حسب سن و سابقه بازنشستگی رابطه معنی‌دار وجود نداشت (۲). نتایج مطالعه کیانپور و همکاران نیز نشان می‌دهد که بین مدت زمان بازنشستگی و رضایت از زندگی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (۲۷) اما نتایج مطالعه آقاجانی و همکاران در بیماران همودیالیزی نشان می‌دهد که با افزایش سن، باورهای مذهبی بیماران نیز افزایش می‌یابد (۲۸). تحقیقات نشان داده است که با افزایش سن، اختلال عملکرد جسمانی افزایش می‌یابد و اثر منفی بر توانایی حفظ استقلال بر جای می‌گذارد که این امر می‌تواند در کاهش رضایت از زندگی مؤثر باشد (۲۹).

مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد که ارتباط معناداری بین عقاید مذهبی با سلامت جسمی و روانی سالمندان وجود دارد و می‌تواند موجب بهبود پاسخ‌های ایمنی و فیزیولوژیک، افزایش سلامت جسمی و کاهش مرگ در آنان گردد (۳۰). بنابراین، در جهت یافته این مطالعه با وجود بالا رفتن سن بازنشستگانی که نمره بالاتری از باورهای مذهبی داشته‌اند، رضایت از زندگی آنان نیز بالاتر بوده و این همبستگی معنادار شده است. در پژوهش حاضر رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان مرد با باورهای مذهبی و مؤلفه‌های برون و درونی همبستگی بالاتر و شدیدتری نسبت به بازنشستگان زن داشت. در مطالعه زاهدزاده نیز بین مذهب‌گرایی مردان و رضایتمندی زندگی ارتباط معنی‌داری مشاهده شده است؛ اما بین مذهب‌گرایی زنان با رضایتمندی زندگی این افراد ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (۵). در مطالعه سعادته‌خواه بین نمرات رضایت از زندگی بر حسب جنس تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (۲). تحقیقات نشان داده است که زنان اهمیت بیشتری به انجام عبادات می‌دهند و در واکنش به مشکلات نسبت به مردان بیشتر از مشاوره‌های مذهبی کمک می‌گیرند اما مردان با برخورد به مشکلات بسیار پیچیده به دنبال کمک‌های مذهبی می‌روند (۳۱). شاید به همین دلیل که مردان از مذهب برای رفع مشکلات خود استفاده می‌کنند و در سختی‌ها و ناملايمات زندگی به مذهب پناه می‌برند، همبستگی بالاتری بین رضایتمندی از زندگی و باورهای مذهبی در آنان مشاهده شد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، بین رضایت از زندگی شرکت‌کنندگان متأهل با غیرمتأهل‌ها با باورهای مذهبی و

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان حمایت مادی و معنوی این پژوهش را بر عهده داشته‌اند.

تضاد منافع

مؤلفان مقاله تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

نگارش مقدمه و تحلیل آماری: مؤلف اول؛ روش‌شناسی: مؤلف دوم؛ بازبینی و اصلاح مقاله: مؤلف سوم و نگارش مقاله: مؤلف چهارم.

References

1. Shafie A, Rezaei F. Investigate the relationship between job satisfaction and quality of life with the consent of Retired Personnel Azbazzshstgy. Quarterly of Counseling Culture and Psychotherapy. 2016; 7(27):189-210. (Full Text in Persian)
2. Saadatkhah S, Sajjadian I, Ghamarani A. Satisfaction with Life in Retired Elderly: The Role of Post-Traumatic Growth and Authentic Personal. Aging Psychology. 2017;3(1): 11-20. (Full Text in Persian)
3. Jamali Moghaddam M, Bastani F. Investigate Life Satisfaction and Correlates in Older Adults Attending West Health Center of Tehran, 2017. Iranian Journal of Nursing Research. 2019;14(3):70-80. (Full Text in Persian)
4. Kavosian N, Hosseinzadeh K, Jaliseh HK, Karboro A. The relationship between spiritual health and loneliness among the elderly in Karaj-2016. Journal of Pizhūhish dar dīn va Salāmat. 2018;4(2):7-15. (Full Text in Persian)
5. Zahednejhad S, Fazeli Y, Rezayi H, Haghhighizade MH. Association of coping strategies and religiosity with life satisfaction of old people living in nursing homes of Ahvaz city, Iran. Iranian Journal of Ageing. 2016;10(4):30-9. (Full Text in Persian)
6. Jafari A, Hesampour F. Predicting Life Satisfaction Based On Spiritual Intelligence and Psychological Capital in Older People. Iranian Journal of Ageing. 2017;12(1):90-103. (Full Text in Persian)
7. Kimm H, Sull JW, Gombojav B, Yi SW, Ohrr H. Life satisfaction and mortality in elderly people: the Kangwha Cohort Study. BMC public health. 2012; 12:54.
8. Guven C, Saloumidis R. Life satisfaction and longevity: Longitudinal evidence from the German

گزارش شده است (۳۳)؛ اما بین رضایت از زندگی سالمندان با وضعیت‌های مختلف اقتصادی و باورهای مذهبی مطالعه‌ای انجام نشده است. در این زمینه می‌تواند تحقیقات بیشتری انجام گیرد تا مشخص شود چرا بین افرادی که وضعیت اقتصادی خود را خوب توصیف کرده‌اند با باورهای مذهبی همبستگی مثبتی مشاهده نشده است.

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داده است که بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی همبستگی مثبتی وجود دارد. این همبستگی در بازنشستگان مرد، افراد بالای ۶۰ سال، متأهل، شرکت‌کنندگان با تحصیلات بالاتر و افراد با وضعیت اقتصادی متوسط بارزتر بود. بنابراین، در همبستگی بین رضایت از زندگی و باورهای مذهبی متغیرهای متعدد دیگری نیز سهمیم است که باید مدنظر قرار گیرد.

محدودیت‌های پژوهش

از آنجاکه نتایج هر پژوهش را باید با در نظر گرفتن محدودیت‌های آن استفاده کرد، در این زمینه به نمونه این پژوهش اشاره می‌گردد که چون این پژوهش برای جامعه بازنشستگان دانشگاه علوم پزشکی صورت گرفته است، بنابراین در تعمیم نتایج به افراد دیگر باید دقت شود.

پیشنهاد‌های پژوهش

به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده برای افزایش اعتبار بیرونی، نمونه‌ها به صورت تصادفی انتخاب شوند؛ زیرا انتخاب شرکت‌کنندگان به صورت دردسترس می‌تواند اعتبار بیرونی پژوهش را تهدید کند.

قدردانی

پژوهشگران از همکاری تمامی بازنشستگان و مسئولان محترم مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان تشکر و قدردانی می‌کنند.

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان این مقاله را با کد اخلاق IR.RUMS.REC.1395.28 تأیید کرده است.

حامی مالی

Socio-Economic Panel. German Economic Review. 2014;15(4):453-72.

9. Salimi E, Dasht Bozorgi B, Mozafari M, Tabesh H. Investigating mental health status and life satisfaction of retired elderly referred to retirement's centers of the Jundishapur University of medical sciences and shahid Chamran University in Ahvaz. Journal of Geriatric Nursing. 2014;1(1):20-31. (Full Text in Persian)

10. Winningham RG, Pike NL. A cognitive intervention to enhance institutionalized older adults' social support networks and decrease loneliness. Aging & mental health. 2007;11(6):716-21.

11. Masomy N, Jefroodi S, Ghanbari A, Kazemnejad E, Shojaei F, Rafiei A. Nutritional status assessment and related factors in the retired senile. 2013; 21(84): 70-65. (Full Text in Persian)

12. Bakhtiari A, Yadollahpour MH, Ghorbannejad S. Religion and its relation to the general health and socioeconomic factors of elderly people in Babol city. Islamic and Health Journal. 2015;2(2):60-52. (Full Text in Persian)

13. Golparvar M, Bozorgmehri K, Kazemi MS. Integrative Relationship Between Retirement Syndromes Components With General Health Symptoms Among Retired Adults. Salmand: Iranian Journal of Ageing. 2011;6(2):15-25. (Full Text in Persian)

14. Hajloo N, Jafary E. Rabete-ye bein Behzisti-e Ma'navi va Omid ba Rezayat az Zendegi dar Salmandan. Ravanshenasi va Din. 2015;4(28):79-90. (Full Text in Persian)

15. Miri MR, Salehiniya H, Tiyuri A, Bahlgerdi M, Taghizadeh AA. Relationship between religious orientation and mental health in older people. Medical History Journal. 2016;6(21):83-102. (Full Text in Persian)

16. Abbasi Mohamad, Adavi Hamideh, Mohamad. H. Relationship between Religious Beliefs and Psychological Health through Purposefulness Intermediation in Life and Aging Perception in Retired Teachers. Journal of Aging Psychology. 2016;2(3): 195-204. (Full Text in Persian)

17. Momeni K, Rafiee Z. Correlation of social support and religious orientation with life satisfaction in the elderly. Iranian Journal of Ageing. 2018;13(1):50-61. (Full Text in Persian)

18. Hosseinsabet F, Rady M. The association between God image and life satisfaction in Shiraz University students. Journal of Pizhūhish dar dīn va Salāmat. 2015;1(2):19-27. (Full Text in Persian)

19. Hadjizadeh Meimandi M, Barghamadi M. The Study of the Relationship Between Religious Beliefs Performance and Life Satisfaction Among the Elderly. Iranian Journal of Ageing. 2010;5(1):87-94. (Full Text in Persian)

20. Masoudi R, Soleimani M, Qorbani M, Hasheminia A, Pour Dehkordi A, Bahrami N. The effect of family centered empowerment model on the quality of life in elderly people. Journal of Inflammatory Diseases. 2010; 14 (1):57-64. (Full Text in Persian)

21. Rashidi M, Ebadi A, Fathi Ashtiani A, Nobahar M, Haji Amini Z. Investigating the relationship between demographic factors and quality of life and health in retired nurses. Health Research Journal. 2017;2(4):269-77. (Full Text in Persian)

22. Bayani AA, Koocheky AM, Goodarzi H. The reliability and validity of the satisfaction with life scale. Journal of Iranian psychologists. 2007; 3(11): 259-65. (Full Text in Persian)

23. Badri Gargari R, Farid A. The Relation between Intrinsic Religiosity and the Body-Mind-Spirit Wellness Behaviors and Mediating Role of Challenge Appraisal. 2013;5(20):67-82. (Full Text in Persian)

24. Ghaderi D, Mostafae A. A study on the relationship between religious orientations and quality of life among elderly men living in nursing homes and those living with their families in Tabriz. Iranian Journal of Ageing. 2014;9(1):14-21. (Full Text in Persian)

25. Veiskarami H, Barzeghar Bafrooeii M, Yousefvand L. The relationship between religious orientation and death anxiety in the elderly: The mediation role of aging perception and spiritual well-being. Aging Psychology. 2018;3(4):281-91. (Full Text in Persian)

26. Uma Devi L, KavithaKiran V, Swachita P. Satisfaction with Life in Elderly with reference to gender, age and residence. Journal of Humanities and Social Science. 2015;20(4):57-9.

27. Kianpour Ghahfarokhi F, Hooman F, Yazdi Mazidi S, Ahmadi V. The relationship between demographic characteristics and Retirement satisfaction in elderly retirement. Iranian Journal of Ageing. 2011;6(3):40-8. (Full Text in Persian)

28. Aghajani M, Morasaei F, Mirbagher AN. Relationship between religious belief and hope in hemodialysis patients: A cross sectional study. Islam And Health Journal. 2015;2(1):19-25. (Full Text in Persian)

29. Van Iersel MB, Munneke M, Esselink RA, Benraad CE, Rikkert MGO. Gait velocity and the Timed-Up-and-Go test were sensitive to changes in mobility in frail elderly patients. Journal of clinical epidemiology. 2008;61(2):186-91.

30. Reza Masouleh S, Sheikhol Eslami F, Khodadadi N, Yazdani MA. Study the role of the religious beliefs on general health status of the members of pensioners association of Guilan University of Medical Sciences–Rasht. Journal of Holistic Nursing And Midwifery. 2010;20(1):22-6. (Full Text in Persian)

31. Meisenhelder JB. Gender differences in religiosity and functional health in the elderly. *Geriatric Nursing*. 2003;24(6):343-52.
32. Ganji T, Hosseini AF. Spirituality and anxiety in nursing students of faculty of nursing and midwifery Iran University of Medical Science-2006. *Iran Journal Of Nursing (Ijn)*. 2010;23(64):44-51. (Full Text in Persian)
33. Seddighi A, Jaberi S, Khoshdani Farahani P, Shahsiah M. The relationship between religious orientation, and marital satisfaction among couples of Qom City. *Health, Spirituality and Medical Ethics*. 2014;1(3):10-5. (Full Text in Persian)